

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCCII. ad annum CCCCXXX.

Parisiis, 1644

Epistola II. Innocentii Papae I. Ad Victricivm Episcopvm Rothomagensem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14918

·EPISTOLA II.
 INNOCENTII PAPÆ I.
 AD VICTRICIVM EPISCOPVM
 Rothomagensẽm.

I. <i>Quod extra conscientiam Metropolitani non ordinandus sit Episcopus.</i>	VII. <i>Vt alterius clericum nullus ordinet, neque ab alio eiectum recipiat.</i>
II. <i>Qui cingulum militiæ post baptismum accipiunt, clerici fieri non debent.</i>	VIII. <i>Venientes a Novatianis vel Montensibus quomodo suscipiendi.</i>
III. <i>De causis clericorum ab Episcopis provinciæ terminandis, vel ad sedem apostolicam referendis.</i>	IX. <i>Quod sacerdotes & Levitæ ab vxoribus suis abstinere debeant.</i>
IV. <i>Vt clericus vxorem, nisi virginem, non ducat.</i>	X. <i>Monachi si clerici fiant, continentia propositum seruare debent.</i>
V. <i>Vt qui non virginem duxerit clericus non fiat.</i>	XI. <i>Vt curiales clerici non ordinentur.</i>
VI. <i>Vt clericus non ordinetur, qui secundam habuit vxorem.</i>	XII. <i>De virginibus sacris si nupsierint, aut lapsæ fuerint.</i>
	XIII. <i>De virginibus non velatis si neglecto proposito nubant.</i>

Innocentius Victricio Episcopo Rothomagensi.

ETSI tibi, frater carissime, pro merito & honore sacerdotii, quo plurimum polles, viuendi & docendi ecclesiasticæ regulæ nota sunt omnia, neque est aliquid, quod de sacris lectionibus tibi minus collectum esse videatur: tamen quia Romanæ Ecclesiæ normam ad auctoritatem magnopere postulasti, voluntati tuæ morem admodum gerens, digestas vitæ & morum probabilium disciplinas annexas literis meis misi: per quas aduertant Ecclesiarum regionis vestræ populi, quibus rebus ac regulis Christianorum vita in sua cuiusque professione debeat contineri, qualisque seruetur in vrbis Romæ Ecclesiis disciplina. Erit dilectionis tuæ, per plebes finitimas, & confacerdotes nostros, qui in illis regionibus propriis Ecclesiis præsident, regularem hunc librum, quasi didascalicum atque monitorem sedulo insinuare, vt & nostros cognoscere, & ad fidem confluentium mores valeant docendi sedulitate formare. Aut enim propositum suum ex hac nostra congruenti lectione cognoscent, aut si quid

Concil. Tom. 4.

B ij

adhuc desideratur, facile poterunt ex bona imitatione supplere. Incipiam igitur adiuuante sancto Apostolo Petro, per quem & apostolatus & episcopatus in Christo cœpit exordium, vt quoniam plures sæpe emerferunt causæ, quæ in aliquantibus non erant causæ, sed crimina, vt de cetero sollicitudo sit vnicuique sacerdoti in sua ecclesia curam huiusmodi habere, sicut prædicat Paulus Apostolus, talem Ecclesiam Deo exhibendã, *non habentem maculam aut rugam*, ne alicuius morbidæ ouis afflatu conscientia nostra contaminata violetur. Propter eos igitur, qui vel ignorantia vel desidia non tenent ecclesiasticam disciplinam, & multa non præsumenda præsumunt, recte postulasti, vt in illis partibus istiusmodi quam tenet Ecclesia Romana forma seruetur. non quo noua præcepta aliqua imperentur, sed ea quæ per desidiam aliquorum neglecta sunt, ab omnibus obseruari cupiamus; quæ tamen apostolica & Patrum traditione sunt constituta. Scriptum est namque ad Thessalonicenses Paulo monente: *State ac tenete traditiones nostras, quas tradidi vobis, siue per verbum, siue per epistolam.* Illud certe tuam debet mentem vehementius excitare, vt ab omni labe sæculi istius immunis ante Dei conspectum securus inueniaris. Cui multum enim creditur, plus ab eo exigitur vsura pœnarum. Ergo quoniam non pro nobis tantum, sed pro populo Christi cogimur præstare rationem, disciplina deifica populum erudire debemus. Extiterunt enim nonnulli, qui statuta maiorum non tenentes, castitatem Ecclesiæ sua præsumptione violarent, populi fauorem sequentes, & Dei iudicium non timentes. Ergo ne silentio nostro existimemur his præbere consensum, dicente Domino: *Videbas furem, & currebas cum eo*: hæc sunt quæ deinceps intuitu diuini iudicii omnem Catholicum Episcopum expedit custodire.

I.

Dist. 64. Extra conscientiam.

Can. 4.

Primum, vt extra conscientiam Metropolitanæ Episcopum nullus audeat ordinare. Integrum enim est iudicium, quod plurimorum sententiis confirmatur. Nec vnus Episcopus ordinare præsumat Episcopum, ne furtiuum beneficium præstitum videatur. Hoc enim & in Synodo Nicæna constitutum est, atque definitum.

Hæc vsque ad caput 10. habentur supra n. epist. Siricii Papæ.

Ephes. 5.

2. Thess. 2.

Psal. 49.

II.

Item, si quis post remissionem peccatorum cingulum militiæ sæcularis habuerit, ad clericatum omnino admitti non debet.

III.

Si quæ autem causæ vel contentiones inter clericos, tam superioris ordinis, quam etiam inferioris, fuerint exortæ, vt secundum Synodum Nicenam congregatis eiusdem prouinciæ Episcopis iurgium terminetur. Nec alicui liceat, sine præiudicio tamen Romanæ Ecclesiæ, cui in omnibus causis debet reuerentia custodiri, relictis his sacerdotibus qui in eadem prouincia Dei Ecclesiam nutu diuino gubernant, ad alias conuolare prouincias. Quod si quis forte præsumpserit, ab officio clericatus submotus, velut iniuriarum reus ab omnibus iudicetur. Si autem maiores causæ in medium fuerint deuolutæ, ad sedem apostolicam, sicut Synodus statuit, post episcopale iudicium referatur.

IV.

Vt mulierem clericus non ducat vxorem, quia scriptum est, *Sacerdos vxorem virginem accipiat*, non viduam, nec eiectam. Vtique qui ad sacerdotium labore suo & vitæ probitate contendit, cauere debet ne hoc præiudicio impeditus peruenire non possit.

V.

Vt si quis mulierem, licet laicus, duxit vxorem, siue ante baptismum, siue post baptismum, non admittatur ad clerum, quia eodem vitio videtur exclusus. In baptismo enim crimina dimittuntur, non acceptæ vxoris confortium relaxatur.

VI.

Ne is qui secundam duxit vxorem clericus fiat, quia scriptum est: *Vnius vxoris virum: & iterum: Sacerdotes mei semel nubant: & alibi: Sacerdotes mei non nubent amplius.* Ac ne ab aliquibus existimetur, ante baptismum si forte quis accepit vxorem, & ea de sæculo recedente alteram duxerit, in baptismo esse dimissum, satis errata regula: quia in baptismo peccata remittuntur, non acceptarum vxorum numerus aboletur. cum vtique vxor ex legis præcepto ducatur, in tantum vt & in paradiso cum parentes huma-

Præm. 19. ni generis coniungerentur, ab ipso Domino sint benedicti, & Salomon dicit: *A Deo præparabitur viro uxor.* Quam formam etiam sacerdotes omnes seruare vsus ipse demonstrat Ecclesiæ. Satis enim absurdum est, aliquem credere uxorem ante baptismum acceptam, post baptismum non computari: cum benedictio quæ per sacerdotem super nubentes imponitur, non materiam delinquendi dedisse, sed formam tenuisse legis a Deo antiquitus institutæ doceatur. Quod si non putatur uxor esse computanda, quæ ante baptismum ducta est, ergo nec filii, qui ante baptismum geniti sunt, pro filiis habentur.

*Dist. 34.
Quod si
non.*

VII.

*Dist. 71. De
aliena.*

*Cor. 16. &
17.*

Vt de aliena Ecclesia clericum ordinare nullus usurpet, nisi eius Episcopus precibus exoratus concedere uoluerit. Hoc etiam Synodus statuit Nicæna, ut abiectum ab altero clericum altera Ecclesia non recipiat.

VIII.

Vt venientes a Nouatianis vel Montensibus, per manus tantum impositionem suscipiantur: quia quamuis ab hæreticis, tamen in Christi nomine sunt baptizati: præter eos, si qui forte a nobis ad illos transeuntes rebaptizati sunt. Hi si resipiscentes & ruinam suam cogitantes redire uoluerint, sub longa pœnitentiæ satisfactione admittendi sunt.

IX.

*Dist. 31. Te-
nere debet.*

*Leuit. 11.
44. & 20.*

Luc. 1.

Præterea quod dignum & pudicum & honestum est, tenere Ecclesia omnino debet, ut sacerdotes & Leuitæ cum uxoribus suis non coeant, quia ministerii quotidiani necessitatibus occupantur. Scriptum est enim: *Sancti estote, quoniam & ego sanctus sum Dominus Deus uester.* Nam si priscis temporibus de templo Dei sacerdotes anno vicis suæ non discedebant, sicut de Zacharia legimus, nec domum suam omnino tangebant, quibus utique propter sobolis successionem uxorius vsus fuerat relaxatus; quia ex alia tribu, & præterquam ex semine Aaron, ad sacerdotium nullus fuerat præceptus accedere: quanto magis hi sacerdotes vel Leuitæ pudicitiam ex die ordinationis suæ seruare debent, quibus vel sacerdotium, vel ministerium sine successione est, nec præterit dies, qua vel a sacrificiis diuinis, vel a baptismatis officio vacent? Nam si beatus

Paulus ad Corinthios scribit dicens: *Abstinete vos ad tem-^{1. Cor. 7.}pus, ut vacetis orationi*; & hoc utique laicis præcepit: multo magis sacerdotes, quibus & orandi & sacrificandi iuge officium est, semper debebunt ab huiusmodi consortio abstinere. Quod si contaminatus fuerit carnali concupiscentia, quo pudore sacrificare usurpabit, aut qua conscientia, quove merito exaudiri posse se credit, cum dictum sit: *Omnia munda mundis, coinquinatis autem & infideli-^{Ti. 1.}bus nihil mundum*? Sed fortasse licere hoc credit, quia scriptum est: *Unius uxoris virum.* Non permanentem in concupiscentia generandi dixit, sed propter futuram continentiam. Neque enim integros corpore non admisit, qui ait: *Vellem autem omnes sic esse, sicut & ego.* Quod apertius de-^{1. Cor. 7.}clarat, sic dicens: *Qui autem in carne sunt, Deo placere non pos-^{Rom. 8.}sunt: vos autem iam non estis in carne, sed in spiritu.*

X.

De monachis, qui diu morantes in monasteriis postea ^{16. q. 1. De monachis.}ad clericatus ordinem peruenerint, non debere eos a priore proposito deuiare. Aut enim sicut in monasterio fuit, & quod diu seruauit, id in meliore gradu positus amittere non debet: aut si corruptus, postea baptizatus, in monasterio sedens ad clericatus ordinem accedere voluerit, uxorem omnino habere non poterit: quia nec benedici cum sponsa potest iam corruptus. Quæ forma seruatur in clericis, maxime cum vetus regula hoc habeat, ut quisquis corruptus baptizatus clericus esse voluisset, sponderet se uxorem omnino non ducere.

XI.

Præterea frequenter quidam e fratribus nostris curiales, vel quibuslibet publicis functionibus occupatos, clericos facere contendunt: quibus postea maior tristitia, cum de reuocandis eis aliquid ab imperatore præcipitur, quam gratia de adscito nascitur. Constat enim eos in ipsis muniis etiam voluptates exhibere, quas a diabolo inuentas esse non dubium est, & ludorum vel munerum apparatibus aut præesse, aut interesse. Sit certe in exemplum sollicitudo & tristitia fratrum, quam sæpe pertulimus, imperatore præsentem, cum pro his sæpius rogaremus. quam ipse nobiscum positus cognouisti. quibus non solum inferiores clerici ex curialibus, verum etiam iam in sacerdo-

Dist. 51.
Præterea
frequenter.

tio constituti, ingens molestia vt redderetur imminebat.

XII.

17. qu. 1.
Quæ Chri-
sto spiritali-
ter.

Item quæ Christo spiritaliter nupserunt, & velari a sacerdote meruerunt, si postea vel publice nupserint, vel se clanculo corruerint, non eas admittendas esse ad agenda pœnitentiam, nisi is, cui se iunxerant, de sæculo recesserit. Si enim de omnibus hæc ratio custoditur, vt quæcumque viuento viro alteri nupserit, habeatur adultera, nec ei agenda pœnitentiæ licentia concedatur, nisi vnus ex eis fuerit defunctus: quanto & illa magis tenenda est, quæ ante immortalis se sponso coniunxerat, & postea ad humanas nuptias transmigravit?

XIII.

17. qu. 1.
Hæc vero
quæ non-
dum.

Hæc vero quæ necdum sacro velamine tectæ, tamen in proposito virginali semper manere promiserant, licet velatæ non sint, si forte nupserint, his agenda aliquanto tempore pœnitentia est, quia sponsio earum a Deo tenebatur. Nam si inter homines solet bonæ fidei contractus nulla ratione dissolui, quanto magis ista pollicitatio, quam cum Deo pepigerit virgo, solui sine vindicta non debet? Nam si Apostolus Paulus quæ a proposito viduitatis discesserunt, dixit eas habere condemnationem, quia primam fidem irritam fecerunt, quanto magis virgines, quæ prioris promissionis fidem frangere sunt visæ?

1. Tim. 5.

Hæc itaque regula, frater carissime, si plena vigilantia fuerit ab omnibus Dei sacerdotibus obseruata, cessabit ambitio, dissensio conquietet, hæreses & schismata non emergent, locum non accipiet diabolus sæuendi: manebit vnanimitas, iniquitas superata calcabitur, veritas spiritali feruore flagrabit, pax prædicata labiis cum voluntate animæ concordabit: implebitur & dictum Apostoli, *vt vnanimes, vnum sentientes permaneamus in Christo, nihil per contentionem nobis, neque per inanem gloriam vendicantes*, non hominibus sed Deo nostro saluatori placentes, cui est honor & gloria in sæcula sæculorum. Datum 15. Kalendas Martias, Honorio Augusto VI. & Aristæneto viris clarissimis consulibus.

Philip. 2.

NOTÆ.

Quo tēpo-
re quæ
occasione

* *Epistola.*] Hanc decretalem epistolam Innocentius anno pontificatus sui tertio, qui est Christi 404. Victorio Rothomagensi Episcopo,

scopo, normam ecclesiasticæ disciplinæ ab apostolica sede expetenti scripsit. Est autem Viêtricius, qui teste Paulino epist. 26. tempore Iuliani militans, ideo quod pro Christo cingulum militiæ abieciisset, multis tormentis affectus & capitis pœna damnatus, carnifice, qui ad eum cædendum missus fuerat, cæcitate percusso, ipse vinculis solutus liber euasit, & post Rothomagensis episcopus factus Morinorum & Neruiorum gentes indomitas verbi prædicatione ad fidem Christi perduxit, & demum confessor in pace quieuit. Vnde constat pios & doctrina spectatos sanctissimos episcopos, quantumuis ad informandam plebem ecclesiasticis institutis ipsi sibi sufficere videri possent, ex fonte tamen originario aquas haurire solitos esse, quod nimirum scirent maioris roboris & auctoritatis esse id quod ab apostolica sede petatum constaret. Idem epistola sequente S. Exuperius episcopus Tolosanus aliisque temporibus alii: ut appareat sanctos quosque Dei amicitia coniunctos, gratiaque miraculorum pollentes, ad sedis apostolicæ doctrinam, tamquam ad diuinum semper in Petro loquens oraculum, conuenire solitos esse: illud firmum solidumque existimantes, quod tantæ sedis auctoritate comprobatur intelligerent. Nouatores huius temporis, hanc epistolam Innocentii suggillant, ideo quod lapsam virginem sacram, non prius ad pœnitentiam recipiendam esse decernat, quam vir ille, cui se titulo nuptiarum coniunxerat, defunctus sit: inique enim constitutum esse iudicabant, pœnitentiam lapsæ in obitum adulteri differre. Sed nihil æquius atque sanctius valuit Decreto Romani pontificis definiri, quam ut reiiciatur præfensa lapsæ virginis pœnitentia, quæ titulo nuptiarum cum adultero, tamquam cum legitimo viro, ad mortem vsque cohabitare delegit, quæque non prius, quam post mortem adulteri, ab eo separari voluit. Cum itaque iustissimum sit, ne in ecclesia absoluantur ii qui in peccato persequere volunt, hanc de repudianda eius pœnitentia Constitutionem pontificis, hæretici nostri temporis immerito reprehendunt. Vide Baron. ann. 404. num. 130. & 131. Bellar. lib. 4. de Rom. pont. c. 10.

^b *Apostolica & patrum traditione.*] Insinuat hæc duodecim capitula quæ sequuntur non esse noua aliqua præcepta, sed quæ apostolica & patrum traditione constituta, & ex ipsis Apostolorum Canonibus tamquam primæuis fontibus deriuata essent. Et recte quidem. Nam quæ capitulo primo continentur, constituta sunt Canone 1. Apostolorum. Quæ de causa cum coniunctione &, dixit capite 1. *Hoc enim & Synodus Nicæna constituit*, ut significaret præter traditionem Apostolorum etiam hoc in Nicæno Concilio constitutum esse, ut scilicet congruat, cum præcedentibus, quibus dixerat non imperari his capitulis aliqua noua præcepta, sed quæ apostolica & patrum traditione essent constituta. Capitulum secundum ex traditione apostolica quæ est in Canone Apostolorum 60. manauit. Sæcularis enim militia clericis est interdicta. Capitulum tertium Innocentii ex Canone Apostolorum 35. & 38. Innocentii 4. 5. & 6. ex Canone Apostolorum 17. & 18. Innocentii cap. 7. ex Canon.

Concil. Tom. 4.

C

hæc epistola sit scripta. Viêtricius quis?

Romane ecclesiæ auctoritas quæ & quæta?

Hæretici hæc epistolam quare calumniantur?

Calumnia hæreticorum diluitur.

12. 34. & 36. Innocentii cap. 8. ex Canone 47. & sequentibus; Innocentii 9. ex Ap. 6. cap. 10. ex 17. cap. 11. ex 81. cap. 12. ex 48. sumpta sunt.

EPISTOLA III.

INNOCENTII PAPÆ I.

AD EXUPERIVM EPISCOPVM TOLOSANVM.

I. De incontinentia sacerdotum vel
Leuitarum.	ribus non conueniant.
II. De iis qui in extremo vita pœ-
nitentiam & communionem pe-
tunt.	V. Quod qui preces vel criminales
dicant, habeantur immunes.
III. Quod fidelibus administratio-
nes & iudicia exercere liceat.	VI. Adulteros esse, qui diuortio in-
terueniente aliud ineunt coniugium.
IV. Quod viri cum adulteris uxo-
-	VII. Qui libri in Canone recipian-
tur.

Innocentius episcopus Exuperio episcopo Tolosano.

CONSULENTI tibi, frater carissime, quid de propo-
sita specie vnaquaque sentirem, pro captu intelligen-
tiæ meæ quæ sunt visa respondi, quid sequendum vel do-
cilis ratio persuaderet, vel auctoritas lectionis ostende-
ret, vel custodita series temporum demonstraret. Et qui-
dem dilectio tua institutum secuta prudentium, ad se-
dem apostolicam referre maluit quid de rebus dubiis cu-
stodire deberet, potius quam usurpatione præsumpta
quæ sibi viderentur de singulis obtinere. Cur enim magis
pudendum putemus discere aliquid, quam omnino nesci-
re? Mihi quoque ipsi de collatione docilitas accedit, dum
perscrutatis rationibus ad proposita respondere compellor.
Eoque fit vt aliquid semper addiscat, qui postulatur
vt doceat. Proponam igitur singula, subiiciamque re-
sponsum.

I.

Proposuisti quid de his obseruari debeat, quos in dia-
conii ministerio, aut in officio presbyterii positos incon-
tinentes esse, aut fuisse, generati filii prodiderunt. De his
& diuinarum legum manifesta est disciplina, & beatæ re-
cordationis viri Siricii episcopi monita euidentia com-
meant, vt incontinentes in officiis talibus positi omni

Dist. 82.
Proposui-
sti.